

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Losonezi-utca 24. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatali illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pe ittor térfogata . . . . . 5 kr.
Bétyegdíj: minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A gömörmezei általános tanító-egylet közgyűlése.

Nem régen mondotta a kosorus költő: „Magyarországot még egyszer kell meghódítani a magyar nemzetnek, s ez a nagy feladat az ország tanítóira vár.“ A mily magasztosan fejezi ki e néhány szó iskoláink hivatását, s a mily szépen méltatja a nevelés ügyének fontosságát, ép oly buzditólag serkenti a nemzet tanítói karát, hogy önmagát minél inkább művelve, mind nagyobb lelki erőt s lankadni nem tudó lelkesedést tanúsítson a nemes pályán. Igen, a költő által kijelölt nagy feladat megvalósítása nagy erőt igényel. Ennek az erőnek egyik biztos kuforrása a tanító-egyesület élet is. Mert nem lehet ennek más célja, mint az egyes tagok műveltségének s szakképzettségének fokozása és az egy célra törekvő erők összpontosítása által a tanügy felvirágoztatása. Épen ezért különösen fontos a tanító-egyletek működése a nemzeti kultúra szempontjából is.

Megyéink tanító-egyletei között kétszáz kivül első helyen áll az általános tanító-egylet; nemcsak azért, mert helyes alapokra fektetett működése által nagy mértékben elősegítette a megyei tanügy felvirágozását, hanem azért is, mert hazafias szellemével mindenkor ápolta tagjainak szívében a hazaszeretetet. Ez a szellem volt üdvös munkálkodása- s felvirágozásának éltető forrása. Vezérelve volt kezdetől fogva: „a haza minden előtt!“ s ez lesz irányadója mindenkoron. Ez a nemes cél lelkesíti tagjait a munkásságra, ez az alapja azon intenzitásnak, mely működésében folytonosan nyilvánul.

Tizenkettedik közgyűlést a nemes Tornallya városában tartotta meg a jelen évi augusztus hó 25. és 26. napjain. A lakosság és fogadó-bizottság tárt karokkal várta s szíves vendégszeretettel fogadta a megérkezett tagokat. De térjünk a sorrendre:

A megérkezés után (25. délután) a nagyrész egyleti elnök vezetése alatt előértekezletre gyűlt, hogy a következő napi gyűlés tárgyalásait mintegy előre készítse, a megállapított programot még egyszerű revízió alá vegye, s a szakbizottságokat kinevezze. Itt mindig az a főcél, hogy a tulajdonképeni gyűlésre kiszabott idővel minél okosabban gazdálkodhassék az egylet; mert hát minden tanító jól ismeri ezen angol közmondás értékét: az idő pénz. Alig ért véget az értekezlet, már egy kicsiny seereg a helyi fogadó nagy termébe vonult, hogy hangját és hangszerét próbálgassa, s előkészüljön az esteli órákra kitűzött hangversenyhez. Mert hát ez az egylet nagyon élelmes ám! Igen szépen össze tudja hozni a tanügyet a szórakoztató mulatsággal, a hasznost a gyönyörködtetővel. Hangversenyyel köti össze gyűléseit, még táncmulatságot is rendez a közönségnek, szóval élvezetről gondoskodik, hogy meghálálja a szíves vendégszeretetet, s megtámadja a közönség erszényét jótékony-célú intézetei javára.

Igy történt az most is. S a tornallyai intelligencia oly szíves örömmel áldozott zsebéből is, mint a milyen szíves vendégszeretettel fogadta az egyletet. — Talán mindnyájan ott voltak, s olyan szívesen türték annak a kicsiny teremnek pokoli melegségét, mintha előre elhatározták volna magok között, hogy a mi Eötvös-alapunk érdekében még ilyen áldozat sem lesz nehéz. De még a derék közreműködők is ugyancsak derekasan megfeleleltek a közönség várakozásának és szerepök művészi kivitele által — a hőség dacára is — sok élvezetet nyújtottak a hallgatóknak. Nem számlálom elő neveiket, igen sokan voltak, s mindannyian sikert arattak, dicséretet érdemelnek. Csak a nyolcz éves Pazár fiut említem meg, ki bátor fellépése s ügyes czimbalomjátékával lelkes éljenzésre ragadta a kö-

zönséget, s kifogyhatlan volt a szebbnél-szebb népdalok produkálásában.

A hangverseny a gazdag műsorozat utolsó pontjával bevégeződvén, kedélyes táncmulatság következett, melynek hőseit a terem ablakain bekandikáló reggeli nap fénye oszlatta szét. Ez is jól sikerült hát. — A nagy közönség szép alkalmat talált egy jó mulatságra, az egylet pedig — az ő áldozatkészségük folytán — mintegy 85 forintot tevő tiszta bevételre.

Az egylet gyűlései alkalmával rendszeren tan-szerkiállítás is rendez, hol az egyes tanítók által készített, vagy az újabb s kevésbé ismert taneszközök, valamint az egyes iskolák növendékeinek munkái mutattatnak be. Jelen alkalommal a reform. iskola tanterme használtatott kiállítási helyiségül. A kiállítás, ha tárgyainak számát tekintve nem is nevezhető gazdagnak, de elég sikerült s tanulságos volt. Ennek a megtekintése volt a 26-ikára kitűzött program első pontja. A testület tagjai folytonosan nagyobb számmal nézték, különösen a reggeli órákban a terem belseje egészen be volt töltve a látogatók által.

Majd 10 órakor a ref. templomban gyűltek össze az egylet tagjai a gyűlésre, még pedig igen szép számmal; velök együtt számos érdeklődő is. Mintegy 160 tanító énekelte a „Hazádnak rendületlenül“ kezdetű magyar nemzeti éneket hazafias lelkesedéssel, jelölül annak, hogy a testület minden tagját a honfiúi szeretet serkenti a munkára. — Ezután **Röczey István**, az egylet tisztelt elnöke nyitotta meg a gyűlést, üdvözölve a tagokat, üdvözölve különösen a megye közköztudósainak lelkes vezérét **Groó Vilmos** tanfelügyelő urat, a tanügyi mozgalmak iránt melegen érdeklődő **Nagy Pál** reform. esperes urat, s a tornallyai és rozsnói járások érdemes szolgabiráit **Szontagh Zoltán** és **Kubinyi**

T Á R C Z A.

Csipkére van . . .

Csipkére van az én kendőm szegve,
A szeretőm nem régibe szegte;
Piros bimbó rozmaringszál rajta:
Szép szerelmünk hü szerelmünk örök foglatja.

Ha kiállok kis kapum elébe,
Reám tekint mind a falu szépe;
Reám tekint hej! de mind hiába
Nem igéz meg, nem igéz meg égő szemük párja.

Az alvőgre furulyázva járok,
Bus nótámra kiállnak a lányok,
Hogy megered a szeme könyűje:
„A kinek nincs, kinek nincsen barna szeretője.“

Ha rózsámmal beszélgetni látnak,
Elbeszélük őt azt fűnek, fának;
Hadd beszéljék, mit sem adok rája,
Mit is adnék, mit is adnék a világ szavára.

Elérkezett piros pünkösöd napja,
Jere rózsám, jere a templomba,
Esküdjünk meg, hogy a falu népe
— Hütlén vagyok, hütlén leszek — többé ne beszélje.

Mihályi Lajos.

Az orchideákról.

(Folytatás)

De miután nem az a feladat, hogy a hiányos és hibás csomagolás káros következményeit egyenként és egymásután felsoroljam, sőt inkább azt akarom, hogy a nyájias olvasó meg tudhassa, miként kell orchideákat úgy csomagolni, hogy rendeltetésük helyére jól megérkezessenek, e tekintetben bátor vagyok becses figyelmét a következőkre felhívni:

A mint már mondvá volt, valamennyi orchideák szállítására a legalkalmasabb idő az, mikor fejlődési szünetük van, az illető megrendelő tehát jó eleve figyelmeztesse ügynökét, vagy bizományosát, hogy a szállítandó orchideákat ilyenkor gyűjtse össze, s ha a kellő mennyiség már együtt van, rothadó leveleitől, nemkülönben ilyen gumóitól is tiszt-

títsa meg, mire a csomagolást mindaddig halassza el, míg az azokon ejtett metszések némileg megszáradnak, behegednek, s a mikor biztos tudomása van arról is, hogy egy hajó az átvételére és gyors elszállítatásukra a kikötőben horgonyoz, utra készen áll.

Valamennyi *Odontoglossum* és *Oncidium* legjobban úgy csomagolják, hogyha finom dróttal a láda belvilágosságának megfelelő hosszu pálcikákhoz kötjük, s ezeket a láda falához úgy erősítjük, hogy a levegő át- és keresztül járja, a gumók azonban egymást ne érhék, ne dörzsölődjenek, így elhelyeztetve, a láda egyszerű deszkafedéllel leszegezhető. A *Cattleya*-félék színtelen egészen zárt ládákban szállíthatók, hasonlóan a *Dendrobium*-ok is, csak hogy ezek nem pálcikákhoz kötöztetnek, de egészen száraz moh közé igen lazán tétessenek. A mohnak, melybe csomagoltnak, teljesen és tökéletesen száraznak kell lennie, mert ha csak némileg nedves volna, a sarjgumók vagy rothadni kezdenek, vagy ha ez az eset nem következne be, fakadni fognának, s ezen hajtásai, a világosság hiányában annyira véznák és esenevészek lesznek, hogy a kicsomagolásnál tönkremennek, s a mi pótolhatatlan veszteség és kár, hogyha a vezérszem, a középrügy semmire megy, nagy nehezen s alig képződnek mellék rügyszemek, melyek sohasem helyettesíthetik egy amatt, és az ilyen példány fél olyan értékű sem, mint a melynek még szunnyadó rügyei épek és sérületlenek.

A sarjgumós orchideák szállítatása és behozatala távolról sem jár annyi nehézséggel, ellenben nem oly egyszerű s nagyobb veszteségekkel van összekötve az olyanoknak a szállítatása, a melyeknek sarjgumói nincsenek, a nagy tengeri utat is kockáztatással teszik meg, mert arra nem eléggé érettek, ilyenek: az *Anectochilus*, a *Masdevallia*, a *Phalaenopsis* és mások; az ilyeneket, mielőtt továbbszállítatás alá kerülnének, hazájukban egy előzetes művelésnek szükséges alávetni, mely huzamosb időt vesz igénybe, de meg egészen zárt ládákban nem is szállíthatók. El nem hallgathatom azt sem, hogy ezen Orchideák nem oly időben és körülmények közt gyűjtendők, mint az előbeniek, sőt ellenkezőleg, a mikor épen fejlteni kezdenek; ugyanis ott helyben, hol e disznóvénnyek összegyűjtetnek, egy alkalmas helyecske — mely a nap sugarainak hevével teljesen védve legyen, — szemeltetik ki, hol az előzetes művelésnek — vor cultur — vonatnak alá, s ez abból áll, hogy apró keskeny deszkákra vagy lecekre erősítetnek úgy, hogy gyökereik laposan szétterítve azokon fekdjenek, azután a deszkácskák és lecek felaggattnak oly formán, hogy a példányok lefelé függjenek, ily helyzetben na-

ponkint kétszer, háromszor meglocsoltnak, és ez eljárás mindaddig tart és ismételtetik, míg nem az ujon képződő gyököcskék a deszkácskákhoz vagy lecekhez tapadtak, mire egy vagy két napig, mielőtt becsomagoltnának, száradniok kell, — de nem a napon, — ezután megtisztíttatnak, hogy ládikákba lehessen csomagoltniok. A ládikák, melyek ezen fajok csomagolására vétetnek, annyiban különböznek a közönséges ládaktól, hogy tetejükön egy eszaka négyszögű gula — piramis — alkalmazatik s mind a négy oldala bevéselt üvegtáblákból áll, hogy a benne levő növények minél több világosságot kapjanak. S minthogy az is könnyen megeshetik, hogy az üvegtáblák betöretnek, ovatossági szempontból, erős drótröstélyt kell felbék alkalmazni. Szállítás közben ezen Orchideák a hideg tengeri levegő és víz ellen teljesen védve legyenek, mert mind a kettő kártékony befolyással van rájuk, és hogy sem általuk már utközben kivesszenek, a szállítató a ládák minden részét kittel, víz- és légmentesen zárhatja el. S ezzel mind az, ami a *tropicus* orchideák szállítatására vonatkozik, ki volna merítve, vannak azonban számos mérsékelt égálji orchideák is, melyek, mint az előbb leirt kétfélék, alig fognak a nagy utat jó eredménnyel megteenni, ilyenek a *Masdevallia*-ok, ezeket legzélszerűbb úgy csomagolni, hogy minden egyes példány nedves mohba göngyölgettetik és négyszögletes ládákba sorban jó, minden sort egy botocskával — hosszában téve, — megerősítnek, hogy ide-oda ne inoghassanak, aztán meglocsolják s feljök vészernyőt feszítenek: a ládának a hajó fedélzetén és mindig kellően beárnyékolva kell állania; sőt az utközben tiszta vízzel való locsolatás is nagy előnyűkre van, ennél fogva szükségesnek mutatkozik, de nem szabad sós tengeri víznek lennie, mert az tönkre tenné.

Vannak ugyan még más szállításmódok is, azonban az elősoroltak a legszokásosabbnak.

És miután egyes, úgy történeti mint szállítási mozzanatokra nézve mennyire-annyira tájékozottak vagyunk, folytassuk szemlélnket még más tekintetben is.

II.

Valóban meglepő és szebb valami, mint egy izléssel berendezett orchis tenyészház, alig lehet. Itt mind együtt láthatók a sok tekintetben igen érdekes és kiváló növény-családnak a föld minden részén, s bármely égöv alatt tenyésző, szín, alak és alkatra nézve igen különböző fajai és képviselői. Mint a szép tavaszi reggel, mikor a lombérdő az éneklő madarak víg csevegésétől visszhangzik, és anyai kellemes hang rezzen el füleinknél: úgy itt a látvány val-

Géza urakat, kiket a nevelésügy iránti szives rokonszenven hozott a gyűlésre. Jeles beszédében különösen hangsúlyozta, hogy az iskolai oktatás célja nem lehet más, mint az országos érdekek kielégítése, vagyis jellemes, a hazát szerető, munkás honpolgárok nevelése. — Ezután az egyet két évi működéséről szóló terjedelmes főjegyzői jelentés olvastott fel; kitűnt ebből, hogy az egyet benső élete mindinkább erősödött, s munkássági szelleme folytonosan növekedik. A lefolyt két év alatt (188¹/₂ és 188³/₄.) a tagok, valamint a körök és a központi választmány is tevékeny munkásságot tanúsítottak. Maga a választmány nyolcz ülést tartott, s az öt kör mindenike pedig egyet-nyegyet. Mindenik ülés tanulságos volt az egyes tagokra, s hasznos a tanügyre nézve. Az egyleti rendes tagok száma 180, tiszteltbeli- s pártoló-tagokkal együtt 225 tagból áll az egyesület.

Felolvastattott ezután a III-ik egyetemes tanítói gyűlés végrehajtó bizottságának az 1885. évben tartott gyűléséről kiküldött egyleti tagok jelentése. Ennek legfontosabb része: a tan. nyugdíjtörvény módosítására vonatkozó határozati javaslat — élénk éljenzéssel fogadtattott.

Tárgyaltattott továbbá — beható eszmecsere és élénk vitatkozás között — a közoktatásügyi miniszter által a jelen évre tervezett országos képv. tan. gyűlés elé kitűzött hat tétel. Ezek közül „A népi iskolai közegészségügy” mikénti ápolásáról értekezett Ertl Heribert; nagy gonddal kidolgozott munkálata az egyleti évkönyvben fog megjelenni. — Ugyanez az a tételt foglalta apróbb pontokba Wagensommer J., „Az olvasókönyv használásának módja” című tétel előadója Nagy Albert volt; ennél fordult elő a legérdekesebb eszmecsere. „A kézügyességi oktatás” című tétel előadója Kiss Jenő, „A felnőttek oktatása a magyar beszéd elsajátítása érdekében” című tétel Járóssy E., „A természetrajzi oktatás anyaga és módszere” című tétel Koleskár József, az „Ismétlőiskolai oktatásra” vonatkozó tétel Jurin Sámuel volt. — Kisebbség nagyobb módosítással mindenik tételnél az előadó munkálata fogadtattott el.

A pénztárnok jelentése szerint az egyet 188¹/₂ évi bevétele 208 frt 37 kr., kiadása pedig 160 frt 84 kr. volt, az 188³/₄ évi bevétel 163 frt 31 krt., a kiadása 138 frt 62 krt tett. Vagyoni állapota 814 frt. E jelentés a pénztárvizsgáló bizottság által is helyesnek találtattott.

Majd a kiküldött szakbizottságok jelentéseinek meghallgatása és tudomásulvétele, néhány indítvány letárgyalása — s a jövő évi költségvetési tervezet előterjesztésével a közgyűlés délután 2 órakor bevégeződött.

A hosszantartó komoly munka után jól esett az óhajtvá várt ebéd. Mert hát azok a nevelésügyi eszmék táplálják ugyan a lelket, de azért a közömbös mindig legkedvesebb pontja marad a gyűlés programjának. Mert hiszen az egyet minden tagja

ezt is inkább szellemi oldaláról fogja fel. Mert hát enni lehet ugyan más helyt is, de enni s kedélyesen mu'atni csak a közömbös. Azok a lelkes pohárköszöntők, melyekkel a hazát, jeleseinket s a kartársakat éltetik, mind-megannyi pótolhatlan táplálékai a léleknek s éltető forrásai a jó kedély- és kartársi szeretetnek. Pedig hát itt a dikeziózás is pénzbe kerül, mert a kit lelkesedése beszédre ösztönöz, először is zsebébe nyúl s kiteszi a közömbös törvényei által az Eötvös-alap javára megállapított dikeziózási díjt — az egy hatost. A jelen alkalommal így fizete ki előre tíz hatalmas felköszöntő árát a rozsnói járás derék szolgabírája, élt is ezután a jogával emberül. De fizettek ott sokan, némelyek négyezer-ötször is. Meg is volt ennek ugy a szellemi, mint az anyagi eredménye. Jurin S. kartársnak elég dolga volt a hatosok beinkasszálásával, (pedig ugy melesleg mondva, a többi közt ezt a mesterséget is jól érti.)

De, mindannyi sok jó, ugy a közömbös is véget ért egyszer. A jó kedélyű, lelkesült sereg egy része megelégedetten hazafelé vette útját, másik része pedig Aggtelekre rándult, hogy ott a természet csodálatos remekében gyönyörködjék. Ezzel véget érte az én tudósításon is, ha a tanügy s egyetünk nevében szives köszönettel nem tartoznám azoknak, kik nekünk a tornallyai gyűlést oly kedves emlékvé tették. Első helyen köszönetet érdemel a nemes város vendégszeretete — s áldozatkészségeért, itt nem szavakkal hirdették a magyar szivességet, de tettekkel mutatták meg; köszönetet érdemel a fogadó bizottság elnöke: t. Tomesányi ur, ki nagyon is igénybe vett hivatalos működésén kívül, még a hangverseny sikerének emeléséhez is hozzájárult művészies hegedű-játékával; köszönetet érdemel — a tudósító részéről privátim is — a gömöri ref. egyházmegye nagyjérdemű esperese, nt. Nagy Pál ur szives készségeért, melylyel egyházának templomát a gyűlés helyiségeül a legnagyobb örömmel átengedte, s azon odaadó buzgalmaért, mellyel tanácskozásainkat figyelemmel kísérte; köszönetet érdemelnek a tornallyai és rozsnói járások t. szolgabírái, kiket a tanügy iránti jó indulat hozott közénk, hogy buzgó részvétökkel mintegy fokozták a mi kitartásunkat. Eljenek mindannyian sokáig!

De talán hálátlansággal vádolhatna valaki, hogy épen annak nem mondok köszönetet, aki arra főképen méltó: megyénk nagyjérdemű tanfelügyelőjének? Hát, mondanék én szivesen, de ugy sem fogadná el tőlem, sőt talán indiscretiónak venné. — Mert hiszen ő egyetünknek nem vendége, de a legmunkásabb tagja, sőt nem hivatalos állása, hanem az irántunk való szeretete hozza közénk, és azon vágy, hogy Gömörmegye közoktatásügyét velünk együtt a virágzás minél magasabb fokára emelhesse. Azért jön ő hozzánk, hogy a mi buzditásunkra mindannyiszor elmondhassa a költővel: „Hass, alkoss, gyarapíts — s a haza fényre derül!” Ez az ő célja, éljen ezért sokáig! B. B.

Megyénkben — mint már említettük — nagyszabású mozgalom indult meg Fáy Gusztáv főispán 50 éves közpályán való szereplésének megünneplése céljából.

E mozgalom megérdemli a pártolást már nemes int-ntiójánál fogva is, mert hiszen a megyei közérületnek tolmácsolása a főcél; az egész megye kifejezést ohajt adni azon odaadó szeretet és tisztelőnek, mellyel főispánja iránt viseltetik.

Az ünnepély teljes sikerére garantált nyujt az, hogy megyénk legtekintélyesebb férfiai vették kezükbe az ügyet. Megalakult a nagy rendező bizottság, élén a megye előkelő férfiával, kik lázas tevékenységet fejtenek ki az ünnepély minél díszesebbé tétele körül.

E nagy bizottság augusztus hó 10-én tartotta első gyűlését Dapsy Vilmos elnöke alatt. Az erre vonatkozó jegyzőkönyvet lapunk egyik barátja — bár elkésve — szives volt rendelkezésünkre bocsátani, s mi, hogy a közönséget a közérdekű jelen stádiumáról kellőkép informáljuk, közöljük a jegyzőkönyvet egész terjedelmében minden rá vonatkozó megjegyzés nélkül:

A méltóságos Fáy Gusztáv főispán ur 50 éves hivataloskodásának megünneplése érdekében 1886. évi július hó 21-én megválasztott rendező nagybizottság ülésének

J e g y z ő k ö n y v e,

felvétel Rimaszombatban, 1886. évi augusztus hó 10-én.

I. Dapsy Vilmos elnök üdvözölve a szép számmal összegyűlt tagokat a bizottság ülését megnyitja.

II. Az 1886. július 21-én megtartott értekezletről felvett jegyzőkönyv II. pontjának figyelembe tartása mellett — az ünnepélyességek érdekében élénk eszmecsere után a következő határozatok hozattak:

1. Az ünnepelt férfiak emlékül adni szándékolta album helyett valamely hazafias czélra „Fáy Gusztáv” név alatt egy alapítványt létesít a megye közönsége. Ezen alapítvány összege és rendeltetése később tartandó értekezleten fog meghatározatni.
2. A gyűlést megelőző nap estéjén a helybeli dalárda és zenekar közreműködése mellett adandó fáklyás zene rendezése, a dalárdának felkérése s általában a szükségesek beszerzése végett Szabó György, Lengyel Andor, Institorisz Endre és Barna Imre urakból álló bizottság küldetett ki. A szónoklat tartására Lukács Géza aljegyző ur kérését fel, a ki e megbízást elvállalta.
3. Az ünnepelt férfit az ünnepélyhez meghívó diszküldöttség tagjait megválasztattak, a Bornemisza László alispán és küldöttségi szónok elnöke alatt: gr. Andrássy Manó, br. Nyáry Sándor, Forneth Jenő, Dapsy Vilmos, Csider Károly, dr. Schopper György és Czékus István püspökök, Mészáros Bálint, Latiuk Rudolf, Hanvay Zoltán, Gömör Pál, Sebők Pál, Borbély László, Radvánszky Károly, Szentiványi Árpád, Hámos László, Hevessy Benedek, Hevessy Bertalan, Bornemisza István, Tornallyai Zoltán, id. Hegyessy Sándor, Ossko Lajos, Nagy Pál és Czéner Pál esperesek.
4. Az ünnepelt férfiuhoz a gyűlésben intézendő ünnepi szónoklat tartására Ujházy Lajos főjegyző ur kéresek fel.
5. Az egész ünnepély menetét és lefolyását megállapító és ellenőrző főrendező bizottság tagjait meg-

tozatos nagyszerűségében, kimondhatatlan gyönyörrel telik el a szem. A szép és nagyszerű számtalan kicsinyiségekben tűnik előnkbe, elannyira, hogy a tétova tekintet csak lassan, fokozatosan találja fel magát, a gazdag és buja növényzet soha nem látott díszes tömkelegében.

A növényfajok alak- és alkat különfélesége talán egy családnál sem oly feltűnő és változatos, mint az orchideáknál. S ha a melegházakban a gondosan ápolott orchid-példányokat figyelmes és beható szemle alá vesszük, semmit sem fogunk csodálkozni azon, hogy az Ozeánon túl utazók képzelete, a tropikus égővi orchideák virágait, a legkülönfélébb állatalakoknak, majd apró madárkák vagy ékes pillangók, majd valami diszrovaroknak, vagy ezek bármelyikehez hasonlónak állítja lenni. Innen is látható, hogy mennyire eltérők s változatosak különben igen csinos leplek. Az erdeinkben vadon tenyésző orchideák, pedig számuk nem csekély, s van köztük nem egy, mely a szó szoros értelmében véve elbájol, s az embert magánkívül ragadja, még is, csak csenevész, elnyomorodott árnyai, amazok tekintélyes nagyságának. Növésük nem nagy, száruk sem igen magas, s az olyan, melyek virágzata a talaj felett 20-70 cm. vagy azon felül magasabbnak, már a ritkaságok közé számítható. A forró égővi fajok ellenben, gyakran igen magas, óriási élőlék tetejére kúsznak, s a legfelső ágakon egy galyról a másikra fonódva és terjeszkedve, a leggyönyörűbb füzereket képezik. Eddig több mint kétezer faj van, mely ismeretes.

Hogy e növényesaládnak különösségei mindenk felett és közelebről érdekelhetik a fűvészt és szaktudóst, az bizonyos; de az sem vonható kétségbe, hogy a ki azokat alapos tanulmánya tárgyává tette, bizonyosan nem egy igen kellemes órát szerezhet magának általuk, s valódi élvezetet fog találni bálulataiban. Részemről, én ez alkalommal csak is azon jelenséget akarom feltüntetni, a melyeket szélesebb körökre nézve is érdekeltek és tanulságosoknak lenni gondolok. Ugyan ki nem hallott volna már egy oly növényről, melynél bebizonyult s megállapított, hogy eredeti állása helyéről évről-évre tovább és messzebb távozik. S majd minden hazai orchis ilyen. Jegyezzük meg csak jól a helyet, a melyen nőtt, s négy-öt esztendő múlva azt fogjuk tapasztalni, hogy a letűzött jel magában áll, s a megjelölt gumó attól bizonyos távolságra fakadt ki, hajt, nő és virágzik. Pedig ezen, az orchideáknál tapasztalható költözködés, vagy ha úgy tetszik vándorlás, igen természetes, s a leg-egyszerűbben magyarázható meg. Az orchis ugyanis egy a földben gyökerező gumóról hajt szárat, s ennek tövével, a

növény fejlődése folyamában, egy másik, újabb gumó képződik, ez a következő évi plánta hajtásrügyeit rejt magában. Hogyha tehát egy orchideát kiásunk, annak a szára alatt mindig két gumóra fogunk találni. S a mily arányban fejlődik és nő az orchis, ép úgy senyved és zsugorodik össze az egyik, a régi gumó, s az elvirágzás után tökéletesen kivesz. A másik azonban, mely az új növényt rejt csirájában, a jövő tavasszal azon oldalán fakad ki, melyet a múlt évi szár tövében elfoglalt volt; s mellette ismét egy újabb sarjgumó képződik, mely a harmadik évben ered meg, s a mint a láncszemek egymásból folynak, ugy fűződik az orchis élete is tovább és tovább. Hanem ez által volt régi helyétől is mindig távolabb és messzebb esik, szóval költözködik, vándorol; s én saját tapasztalásaimból mondhatom, hogy a losonezi erdőben, azon a helyén, a hol az agár kozsbor, Ordis Morio, L. az ötvenes évek elején nagy mennyiségben s vidáman tenyészett, elvéve sem található csak egy példány is, most egészen más irányban, más helyen terem.

Meglehet, sőt merem állítani, hogy az ily kicsinyiségeknek látszó természetrajzi növényesajtságot iránt, egy-nemely olvasó igen közömbös, s ilyennél szemben szabad legyen az orchideák gyakorlati oldalát és értékét is felderítenem. E növényesalád fajtái szolgáltatják a salep-et és a vaniliát. A salep a legtöbb hazai orchisfajokból nyeretik. Epen azon gumók, a melyekről szóllottam, nyujtják. Ugyanis a növény elvirágzása után kiásatnak, megszártják, s gyógyszereseti czélokra salep név alatt áruba boesáttatik. Fris állapotukban a gumók nagyon sajátos szaguknak, s hogy ez ellensúlyoztassék vagy végképen eltávolíttassék, leforrázni szokás. Az egészen száraz salep átlátszó, halvány-sárga, szarunemű darabkákból áll. Főve nyálkás, s nagy mennyiségű mézgatartalmu; s ezen, nem pedig valamely teljesen titokszerű erőben alapszik gyógyhatása. A csokoládégyártáshoz is veszik, s az ugynevezett egészségi vagy salap-esokoládé ennek hozzájárultával készittetik. Leginkább a fennérintett agár kozsbor, Orchis Morio, L. gumói vétetnek e czélra.

Egészen más a vanília: ez az amerikai tropicus orchideák egyik fajának az Epiden dron vanilla L. Vanilla aromatica Sw. termése, gyümölese. A növény maga Cuba és Jamaica szigetén s Mexicóban tenyészik; a kereskedelembe legtöbbször a mexikói erdőkből került, jó elő. A Braziliában termő nem hoz gyümölcsöt, mely körülmény a tenyészházakban mivellettett példányoknál is tapasztaltattott. Itt önkénytelenül azon kérdés merül fel: honnan és miért van ez? s a felelet reá: mert a termékenyítést esz-

közli, vagy nagy részben előmozdító rovarok, Braziliában ép ugy mint a melegházakban, hiányzanak. A ragacsos, gyantás esomócskákban levő vanília virágról pedig, hogy a termék szerveire átvitethessék, s egyszersmind eredménye legyen, egy közvetítőt mulhatlanul szükségel, s ez amott egy rovarfajból áll. Tétettek és történek ugyan még ma is kísérletek, melyeknél a rovarok termékenyítő közreműködését, s a virágnak a biberei átvitelét egy kis esetlet eszközlik és mesterségesen hajtják végre; s ezen természet feletti, hogy ne mondjam erőszakolt termékenyítés, többször teljesen kifejlett és jó illatu termést eredményeztet.

A vanília leginkább előnkbe varázsolja a forró égővi orchideák páratlan díszét és nagyszerűségét. Szirmai nagyok, finom s kellemes illatuk, fehérek, piros- vagy sárgán sákosak; levelei hosszas kerülekdedek; szára, előbb semmint egy-egy élőfa felső ágait elérné, a törzs hosszában kuszlik fel, s mint a repkény borostyán, Hedera helix L. oldalvást légygökereket hajt. E légygökerek azonban, csak a fatörzshöz erősödésük szolgálhatnak, minthogy általuk abból semmi táplálékot sem vesz át, de nem is nyerhet. A vanília tehát nem élődi növény, a minő például a fagyöngy Viscum album L., mert az még akkor is, ha a földben gyökerező alsó része végképen kivesz, tovább teng és él, s beéri azon táplálékkal, melyet a levegőből légygökereivel s a levelekkel vehet át. Tehát a légi orchideákhoz tartozik.

A vanília természet, ugy hiszem, mindenki ismeri. Epen ugy gyűjtetik a vadon tenyésző, mint a mivelés alatt levő példányokról. Megért tokja három kopáccsal nyilik, s ezért még mielőtt egészen megérnék, szokás szedni. A vanília-szüret decemberben kezdődik, s eltart a következő tavaszig. Az összegyűjtött s megszedett termést egy ideig árnyékban hagyják, s azután a napon jól megszártatják, elcsomagolják és ugy szállittatik szét. Mivelése nimes valami nagy fáradsággal egybekötve, a palántát árnyékos helyen az erdőben ültetik el, tavasszal utána néznek, hogy vajjon elegendő nap éri-e? S azontul a bekövetkező szüretig épen nem törődnek vele.

A vanília mint igen kellemes illatu fűszer, a kávé s a finomabb sütemények, s némely ételek fűszerezéséhez is vétetik, de a legtöbb, valószínűleg a csokoládé s még inkább a fagyalt készítéséhez fogyasztatik.

Hogyha a nyájas olvasó türelme az eddig elmondottakban még teljesen ki nem merült, s e díszes növényesalád iránt még más irányban is érdeklődik, talán nem leendő felesleges és hiába való dolog, hogyha a hazai fajoknak kertii tenyésztéséről is megemlékezem röviden.

választottak: Dapsy Vilmos mint főnök, Bornemisza László, Fornéth Jenő, Török Bálint, Török János, Fáy Barnabás, Ujházy Lajos és Marton János mint jegyző.

6. Több oldalról vettetről fel a kérdés — félreértések kikerülése okából elhatározottak, hogy a szétküldött aláírási iven befolyandó összegek a szorosabb értelemben vett ünnepi kiadások fedezésére és a „Fáy Gusztáv” nevét viselőnek az alapítvány létesítésére lesznek fordítandók. — az aláírási iven tett adakozások azonban az aláírókat sem a közebedben sem a bálon való részvételre fel nem jogosítják. Ebből kifolyólag tehát, ha eddigelé némelyek azon hiedelemben irták volna alá az iveneket, hogy az aláírt összegek alapján már a közebedben és bálon is részt vehetnek, — megengedtetik az illetőknek, hogy aláírásaikat módosíthassák.

7. Az aláírási ivenek befolyandó összegekből fedezendő: az arckép-lefestés, a fáklyás zene, nyomtatási és más apróbb kiadások, a cigányzene és az ebédhez szükséges borok és 200 üveg pezsgő ára, valamint a meghívott idegen vendégek ebéd és báljegyjei. Az ezen költségek fedezése után felmaradó összeg az I. pontban említett alapítvány gyarapítására fordítandó, megjegyezve, hogy a községek és testületek által adott összegek egészben mindenesetre az alapítvány emelésére fordítandók.

8. A közebedre való jegy ára 3 forint bor és pezsgővel együtt. Az ebédet rendező és borokat bevásárló bizottság tagjait megválasztották a Török János elnöke alatt: Madarassy Dezső, Szakall Vincze, Lengyel Andor, Szabó Samu, Barna Imre, Polgár Károly, Kubinyi Andor, Nagy Ferencz pénztárnok és Marton János jegyző.

9. Az aláírásokat gyűjtők a jegyzőkönyvi határozatok közlése mellett felkértek:

- a) hogy az aláírt összegeket az aláíráskor készpénzben átvegyék az aláíróktól;
- b) hogy külön aláírási iven gyűjtsenek a közebedhez résztvevőket és a 3 fnt ebéd árat incassálják;
- c) a bevett összegeket az aláírási ivenekkel együtt legkésőbb 1886. szeptember hó 3-án a rendező bizottság pénztárnoka Nagy Ferencz urhoz Rimaszombatba küldjék, hogy így módjában lehessen a bizottságnak a résztvevők számához képest a közebedet megrendelni, az ebédre szóló jegyeket kiállítani, a szükséges kiadásokat fedezni és általában az ünnepélyességek anyagi részét, valamint az alapítvány összege és mérve iránt intézkedni.

10. Hét szomszéd vármegye — megyénként az illető alispánokhoz küldött 10 meghívót átküldése mellett — Bornemisza László alispán ur által lesz az ünnepélyre meghívandó.

11. Megyénk ifjúsága által a közművelődési egyet javára adandó bál — a melynek kiadásai a 2 forintra határozott belépti jegyek árából lesznek fedezendő — rendezésével és a bizottság összeállításával Marton János mint b. b. elnök és Máriássy László mint b. b. jegyző bíztattak meg.

12. Az ünnepélyt rendező nagy bizottság újabb ülésének határidejeül 1886. évi szeptember hó 3-ának d. u. 3 órája tűzött ki, a melyre a bizottság t. tagjai a jegyzőkönyv közlése mellett akkorra ezenel meghívhatnak. Végül:

13. a rendező nagy bizottság összes tagjai, különösen pedig az aláírásokat gyűjtő tagtárs urak felkértek, hogy a jegyzőkönyvben foglalt megállapodásokat minél szélesebb körben közzéadásra hozni s ezáltal a nagyközönséget az ünnepélyek tekintetében lehetőleg tájékozni sziveskedjenek.

Kmf. Marton János, biz. jegyző.

Felhívás.

1171. sz. A nagyméltóságú földmívelés-, ipar- és kereskedelmiügyi m. kir. miniszterium által bérbe vett „Kurinez” pusztán berendezett m. kir. földmívelés iskolában városunk által tett három alapítványi hely közül az 1886/7-ik tanévre kettő megüresedik.

Minthogy azok betöltése, illetve arrai kijelölési jogait városunk közönsége magának tartotta, felhívhatnak az ezen m. kir. földmívelés iskolába belépni s ezen ingyenes alapítványi helyet elnyerni kívánók, hogy az ez irányú kérvényeket „Rimaszombat r. t. város tanácsához” czimezve, a lenti okmányokkal felszerelve f. é. szeptember hó 25-ikéig, az iktató hivatalba adják be.

- 1. Betöltött 17 éves kor igazolása.
- 2. Erős, egészséges testalkat.
- 3. Iskolai s hatósági bizonyítvány által igazolandó jó erkölcsi magaviselete.
- 4. Igazolása annak, hogy folyamodó nyelvtanilag helyesen írni, folyékonyan olvasni, s a négy alapműveléssel számolni tud.

Városunkbeli illetőségű polgár szülők gyermeke, megyebeli honosok, idegenek előtt előnyben részesítettek. Kelt Rimaszombat város rendezett tanácsának 1886. évi augusztus hó 24-ikén tartott üléséből.

Szabó György, polgármester.

Hírek és vegyesek.

Helyreigazításul. Mult számunk ezen rovatának megfelelő közleményére vonatkozólag illetékes oldalról nyert értesítés szerint Glauf Pál helybeli ev. lelkész ur egyházkerületi jegyzőül választott ugyan, de nem főjegyzői minőségben, lévén az egyházkerületi főjegyző Farbak József nyiregyházi lelkész.

Coburg Fülöp herczeg és Lujza herczegnő jelenleg Reichenbrunnban, Bécs mellett időznek, hol a portugál király a vendégük. A herczegi pár — mint értesülünk — e hó 15-én ismét Magyarországra jön és egy ideig — megyénkben — Pohorellán fog tartózkodni.

Megyénk főispánjának jubilaumát — mint lapunk zártakor értesülünk — október 3. és 4-ik napjain fogják megünnepelni. A rendező bizottság folyó hó 3-iki gyűlésén ugyanis elhatározta, hogy — miután a megyei közgyűlés

4-én lesz — az ünnepély egy részét 3-án fogják megtartani. Ugyanaz nap estején lesz a fáklyás zene a helybeli dalárda közreműködésével, mely alkalomra dalárdánk is szorgalmasan készül.

A tiszaí ág. ev. egyházkerület közigazgatási pénztára, kerek 150.000 frt töképpénzzel Miskolcra, hol azt eddig Lichtenstein József kezelte, legközelebb Rimaszombatba jön; miután ezen egyházkerület új közigazgatási pénztárnokul, városunk derék polgára s az ev. egyház buzgó s tevékeny tagja, Liszka József ur lett megválasztva. Gratulálunk ily nagy mérvű bizalom és fényes kitüntetéshez!

Gyászhar. Jelesein kevés száma folyton apad. — Egymás után szedi a kérlelhetetlen halál áldozatait, származás és korra való tekintet nélkül. Gömörmegye egyik legregibb nemesi családjának a Szentmiklóssyak nemesi családjának a gyászhar. Ismét egy nemes lélek adatik át az örök enyészet karjainak, s mi megyei közéletünk egyik jeles veterán bajnokát gyászoljuk az elhunytban. Az elhunyt hátrahagyott nagyszámu családjának szolgáljon vigaszul az a tudat, hogy az egész megye nagy közönségének részvételével kíséri az elhunytat örök nyughelyére! Az ez alkalommal kiadott családi gyászjelentés így hangzik: „Özvegy Draskóczy Lászlóné született primőci Szentmiklóssy Clementina és gyermekei: — fiai Fáy Mánó, mint unoka, nejevel született, pelsőzi Hámossy Gizellával s Kálmán, Margit, Lenke, Mánó, Malvin és Viktor gyermekekkel; fiai Fáy Viktor mint unoka; — draskóczy és jordanföldi Draskóczy László mint unoka, nejevel szül. primőci Szentmiklóssy Máriával és Viktor fiokkal; — Draskóczy Lenke mint unoka, férjével Liptay Bélával és Elza leányukkal; — primőci Szentmiklóssy Aladár; — öz. Szentmiklóssy Antalné szül. lúzai és regliczei báró Lúzenszky Emilia mint meny, és gyermekei ifj. primőci Szentmiklóssy István mint unoka, nejevel szül. tolecsvai Bónis Leukével és Antal fiokkal; — primőci Szentmiklóssy Margit mint unoka, férjével Gömör Orskárral és Viktor, Mária, Margit, gyermekekkel; — a nagyszámu közeli s távolabbi rokonok nyében is fájdalomtól mélyen áthatott kebellet tudatják forrón és feledhetetlenül szeretett atyjuk, nagy- és szépnyit, ipa, nagybátya, sógor és rokon primőci Szentmiklóssy Viktor urnak élete 80-ik évében, végegyongulás következtében folyó évi szeptember hó 3-án délután 5 órakor. Belsőben történt gyászos elhunyt. Az Istenben boldogulnak hült tetemei folyó évi szeptember hó 6-án délután 3 órakor Bejében fognak a római kath. vallás szertartásai szerint az ottani családi sírboltban örök nyugalomra tetetni, az engesztelő szent mise áldozat pedig folyó hó 7-én reggel 8 órakor a méhii templomban fog a Mindenhatóknak bemutatni. — Örök üdv és béke lengjen porai felett!”

Temetés. A jolsvai ev. egyház elhunyt nagyérdemű lelkészét, néhai Hoznek Jánost augusztus 27-én temették el rendkívül nagy részvét mellett. A lelkészi kar élen megjelent főt. Czékus István püspök ur is. A gyászszertartás a szorongásig megtelt templomban tartott meg, hol tót nyelven Terray Gyula főesperes, magyar nyelven Bartholomaeidesz László alesperes mondott az elhunyt érdemeit méltató s a vesztésgé fájalmát megfáztól tolnásóló gyászbeszédet, az oltárnál pedig Petronkó János j. paplozai lelkész fungált. Innen a résztvevők befáthatlan sora a temetőbe indult, hol sziverehető, halotti zsoltószámok közt tétetett nyugalomra az egyházat és hazáját híven szolgált és szerett szellemnek 70 éves porhüvelyé. Jolsvai lelkészül már is Terray Gyula főesperest és Becser Endre nagy-szabolosi lelkészt emlegetik.

Buda vára visszavételének kétszázados évfordulóját f. hó 2-án ünnepelték meg Budapesten nagy ünnepélylyel.

Budavár visszafoglalásának kétszázados évfordulóját — mint értesülünk — városunk tanácsa is megünnepelte, s ez alkalomból Szabadkán a „Basa kert”-ben lakomát rendeztek.

A miskolczi kereskedelmi- és iparkamara által szervezett középokú kereskedelmi iskolát folyó hó 11-én, az ottani polgári-iskola nagy termében tartandó ünnepélylyel nyitják meg.

Táncmulatság. A rimaszombati iparos segédek önképző- és segélyező-egylete ma, szeptember hó 5-én (kedvezőtlen idő esetén 12-én) a Széchenyi-kertben jótékony célul táncmulatságot rendez 30 kros bejézt díj mellett. A mulatság 3 órakor kezdődik.

Tornallya, vidéke és Erdélyi képviselő ifjúság folyó évi szeptember hó 8-án, felerészben a gömörmegyei, felerészben pedig az erdélyi magyar közművelődési-egyesület javára zártkörű táncvizsgalmat rendez a lévárti fűrdő helyiségében. — A rendező bizottság tagjai: Bencze Samu, Dapsy Géza, Elek Géza, Fogarassy Gy., Forgó Lajos, Horváth S., Kossuth Lajos, Lenkey G., Sebeők István, dr. Siró Zs., Szepessy Viktor, Szomolnokai Andor, Tomesányi István, dr. Tótyi János, Vékey Zoltán, Weiszler S.

Városunk jeles dalárdája a pécsi dalversenyéről való hazatéré óta folyó hó 1-én jött össze első ízben, hogy megbeszéljék a helyzetet s elhatározzák a főispán jubileumán dalolandó darabokat. — Nem tartjuk fölöslegesnek ez alkalomból városunk intelligens és műértő közönségének figyelmét szorgalmas és jeles dalárdákra felhívni. A pécsi orsz. dalverseny ismétlen meggyőzött bennünket arról, hogy mennyire dédelgetett s féltett gyermeke mindenik nagyobb városnak saját dalárdája. — Az ország valamennyi dalárdája szemenszedett, intelligens emberekből van összeszedve, s azok, kik személyes beléptükkel nem támogathatják a dalárdát, pártolják azt minden más tekintetben. Elvárjuk tehát mi is városunk nagy közönségétől, mely tenni tud, ha a kar, s áldozatkészségének már oly sokszor, valóban ecceláns példáját adta ott, hol szép és nemes intenciókról van szó, hogy dalárdánkat, mely nemesak igen jó erőkből van szervezve, de már oly sok alkalommal kellemes szórakozást nyújtott a közönségnek, keblére öleli, s az eddigien több gondot fordítva rá, ugy fizikai mint szellemi támogatásával módot fog nyújtani arra, hogy a dalárda jeles tagjai megkötözött erővel, szorgalom és kitartással törekedjenek az eléjük kitűzött cél elérésére!

Megkezdődött már az új tanév is e hó 1-jével. Bevonul ismét a tudománysozomjas „arany ifjúság,” a tudomány esarnokába, hogy e szomját kielégítse. Most, míg a tanításhoz megkezdődnek, élvezik az aranyzabadságot ifjaink, megengedve maguknak még az utca végig füstölését is, s mostani szomjukat nem a tudomány esarnokában, hanem a Tepper Lőrincz „szódavíz esarnokában” hűtik le „egy spriccerrel,” de reméljük, hogy ez ifjak aztán meg fognak telelni

első köteleosságoknak is, s sem fogják feledni mindazon ígéreteket, melyeket szüleiknek tettek mind jóviseletüket, mind szorgalmukat illetőleg, mert akkor már késő bántódnai, mikor a „tanár ur” ráülteti a „secundára,” s hazaküldi kedves meglepetésnek az ifjut! — Várjunk az élvezettel, arra még van idő, most: „Előtted a küzdőt, előtted a pályá, az erőten csügged, az erős megállja!”

A boszu. Hogy mily vak a boszu, és mire képes a harag, azt szembevetően s majdnem hihetetlen módon bebizonyították f. évi augusztus 29-én a Parobek testvérek Klenőczon. Ugyans a Parobek testvérek és Pauko András Klenőcz városában szomszédok s így, mint gyakran történni szokott, ellenségeskedésben voltak egymással, ezelőtt körülbelül 2 hónappal kiütött köztük a szobarez, melynek eredménye az lőu, hogy Pauko András egy fejszével a Parobekék ajtaját összevagdalta, — minek folytán a Parobek testvérek szívében a harag helyét a düh, s az ellenségeskedés helyét a boszu váltotta fel s csak alkalomra vártak, hogy boszuszonjukat kielégíthessék, az alkalom aug. 29-én meg is jött. — A nevezett nap estején Parobek Pál, Parobek András és Parobek János késekkel felfegyverkezve a koresmába mentek, s ott esteli 9¹/₂ óráig mulattak, ezután pedig az egyik testvér azon kijelentésével: „még ma megölök valakit.” a koresmából eltávoztak, — ekkor jött ki szerenestlenségére Pauko András a házból, mit a testvérek meglátva — jésbe állottak s midőn nevezett hozzájuk ért, előlről és hátulról megtámadták, s rajta mellén, hasán és hátán 15 részint halálos, részint veszélyes szurást ejtettek, azután pedig egy 25 kilos kövel fejét bevették, s az áldozat segélyere siető három éjeli őrt is megsebesítettek. — a nagy lárma összecsendült nép a cannibálok a további bántalmazásokban megakadályozta, az áldozatot bevitték a szobába, hol „ah bozse” sohajtással nemsokára kiszenvedett s a törvényszéki boncolás megejtése után aug. 31-én az egész város nagy részvétel mellett eltemettetett: — a tetteseket pedig a esendőrok elfogták, s tettők méltó jutalmának elnyerése végett átadták a rimaszombati kir. törvényszéknek.

Az országos vásár hűfőn és kedden iszonyu hőségben tartott meg városunkban. A forgalom és élénkség nagy volt, különösen a külső vásártéren; hanem volt aztán por is, páratlan a maga nemében, ugy, hogy az utcánmenéstől is elment az ember kedve. Megegett pedig az a nagy ritkaság is, hogy egy szem eső nélkül mulott el a vásár, mely már a második napon különben is nagyon esendes volt. s csak itt-ott hallatták bájos hangjukat vásáraink törzsvendégei, teljes odaadással kiálta torkuk szakadtából a „fris savanyvizet!” no meg a „buszonnegy gomb.” hangzatos skálákat. Örömmel konstaltjuk, hogy a rendőrségnek ez alkalommal a szokottnál kevesebb dolga volt, s esendőreink is a hőségtől bágyadtan mérték végig az utcát, itt-ott mélyen sohajtva a fölötti bánatukban, hogy hát: „sem semmi, még csak egy fejlápitgatás, vagy arczsímozgatás se?” Mi e fölötti teljes meglegedésünknek adunk kifejezést, s ezt az egyének ezivilizációjának vagyunk hajlandók betudni.

A zeplénmegyei gazdasági egyesület választmányának folyó évi augusztus hó 28-án S.-A.-Ujhelyben tartott tanácskozásán — mint az ottani „Gazdasági értesítő” tudatja — az első magyar általános biztosító társaság részéről a jegy biztosítási ügynek reformálása érdekében tett intézkedése tárgyaitott. Ez ifyben a zeplénmegyei gazdasági egyet választmánya elhatározta, hogy az első magyar általános biztosító társaság által létesített jegybiztosítási szövetségbe a gazdaközönségnek a tömeges belépést s ez uton is anyagi érdekeinek felkarolását melegen ajánlja.

A fegyverrel való vigyázatlan bánásmód következtében a véletlenül esült gyutaes összezuzta Mello János 20 éves gömörpanyiti legény bal kezének két ujját.

A cséplőgép körüli vigyázatlanságát már nem egy ember bánta meg. Ujabbán — mint értesülünk — ismét nagyobb sérülést szenvedett egy szőlős-ardói illetőségű 19 éves leány Pores Zsuzsanna, ki a legényekkel játszott a cséplőgép körül, s a mint a buzát vigyázatlanul dobta be, a gép dobja besodorta ruhájánál fogva és bal kezét összemarcangolta. A sérültet kórházunkba szállították. — Az alsóbb néposztály, — melynek nyáron a cséplőgép körüli segédkezés képezi kenyérkeresetét — már okultatna az előfordult számtalan szerenestlenségben, s több vigyázattal lehetne.

Succi nevű milanoi férfiuban utódja akadt Tannernek a híres koplalónak. Ez ugyancsak 30 napig tartó bójtra vállalkozott, mely időközben csupán naponta 300 gramm Vichy vizet és 40 gramm Hunyady János keserű vizet iszik, azon kívül jeget szopogat. Ma már a bójtnak 18-ik napját kezdte el, s napközben tornázik, nagyobb gyaloglásokat végez kiserők jelenlétében, sőt táncol zongora kíséret mellett és sokat — szellemesen — beszél. Tíz nap alatt 5-650 kilot vesztett súlyából. Ő maga elég nyugodt; arczsine kissé sápadt, arca beesett. — A kísérlet igen érdekes, s a koplaló állapotáról naponta orvosi bulettine-ek adatnak ki.

Képviselő választó kerületek térképe. Ausztriai és magyarországi képviselő-választó-kerületek térképe, a magyar 1884—1887. és az osztrák 1885—1891. évi országgyűlési összes pártok és választókerületek közértesítésével, tervezte gr. Kreith Béla, az osztrák részt készítette Freytag Gusztáv. E munka a monarchia mindkét felében levő összes választókerületek politikai pártállását szemléltetőleg, azaz oly módon tárja előnkbe, hogy a térképek egyszerű áttekintése után emlékezetünkben maradó politikai helyzetéről. Felhívjuk e birodalom mindkét felének politikai helyzetéről. Felhívjuk e hézagot pótló vállalatra lapunk olvasóinak figyelmét, annál is inkább, miután e mű szerzője Kreith Béla gróf a tékép ellenőrizhető tisztá jogdelmének reá eső részét az országos magyar iskolaegyesületnek adományozta, s a bevételből folyó évi július hó 30-án már is 100 frtot küldött az orsz. magyar iskolaegyesületnek oly ezébből, hogy ez összeget az említett egyesület egy Bécsben már régen égetően szükségessé vált első magyar iskola alapításához fordítsa.

Vettük a Lampel Róbert kiadásában legújabbán megjelent Hatsek-fele térképét megyénknek. A térkép járasonként van színezve, s mind metszése, mind nyomtatása igen jó; csak az a kár, hogy nagyon lassan, egyenként jelennek meg e térképek.

A „Képes Családi Lapok” augusztus 29-én megjelent 49 ik számának tartalma: Mézes hetek után. (Füredi történet.) Paál Árpádtól. — Liszt Ferencz és a cigányok. (Tárca.) Echótól — Edith (Elbeszélés folytatása) Ifj. Szász Bélától. — Te őszi rózsá. (Költemény.) Petri Mórtól. —

Apró történetek. Serly Antaltól. — Szerellem a holdban és a föld alatt. (Angol regény folytatása.) Ifj. Golenich Ferencz-től. — Képmagyarzat. — Mindenféle. Képeink: A falu végén. — Fokrók-tekra. — Magnetikus estély. — Melléklet: „Egy anyakönyv titkai.” (Társadalmi regény, Kászonyi Dánieltől.) 337—352 oldal. — A borítékon: Heti-naptár. — Sakk-talány. — Szótag-talány. — Megfejtések. — Megfejtők névsora. — Jutalmak. — Hymen. — Gyászrovat. — Apróságok. — Szerkesztő postája. — Orvosi posta. — Hirdetések. — Előfizethető: Mészner Vilmosnál, Budapest IV. ker. papnövelde-utca 8. szám. Egész évre 6 frt, félre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Kis-Lexikon” című egyetemes ismerettár 12-ik füzeté is megjelent s ezzel e hasznos és szélszerű munka be van fejezve. — Hazánkban a lexikon-irodalom még igen gyengén van képviselve, s már ez okból is különös figyelmébe ajánljuk t. olvasóinknak az említett irodalmi ág ezen legújabb és leghelyesebb termékét. A lexikon az ismeretek mezején ép oly megbecsülhetetlen kincsés ház, mint például egy világkiállítás az ipar terén; meg van benne minden, a mire a szellemi életben szükségünk lehet: alkármit hallunk vagy olvasunk, a mi eddig előttünk ismeretlen volt — ilyen pedig sok akad az életben! — arról e „Kis-Lexikon”-ban gyors felvilágosítást nyerünk. Az említett művet még az a körülmény is ajánlja, hogy jelenleg a legolcsóbb magyar irodalmi munka; a 12 füzetre terjedő mű 61 íven 1936 igen tömör nyomású hasáblappal s 48 képes mellékleten 680 érdekes képpel rendelkezik, s az ismeretek oly bő világát karolja fel, hogy egymaga egy kis könyvtárral felér. Az egész mű ára (tartósan fűzött 2 részben) 3 frt 60 kr. Kapható füzetenként is; egy-egy füzet ára 30 kr. Megrendelések a „Pallas” irodalmi és nyomdai részvénytársasághoz intézendők Budapestre, Kecskeméti-utca 6. sz.

Hivatalos közlemények.

A rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Árlejtési hirdetmény.

917. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, a rimaszombati kir. járásbíró, a kir. ügyészség hivatalos helyiségei és a fogház fűtéséhez az 1887-ik évben szükségelt mintegy 315 köbméter cser vagy bükk hasábos tüzi fának árlejtés utáni beszerzésére határidőül folyó évi szeptember hó 20-ik napjának délelőtti 10 órája tűzetik ki, melyre a vállalkozni kívánók a rimaszombati kir. törvényszék elnöki irodájában — hol az árlejtés fog megtartatni — meghívotnak. A szerződési feltételek ugyanott addig is megtudhatók. Rimaszombat, 1886. augusztus 21.

Török, kir. tszéki elnök.

A rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Árlejtési hirdetmény.

918. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék elhelyezésére szolgáló épület folyosóinak, továbbá a rimaszombati kir. járásbíró és a rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatt álló rimaszombati börtönök helyiségeinek 1887-ik évi világításához szükségelt mintegy 210 kilogramm kőolaj szállításának biztosítására, a rimaszombati kir. törvényszék elnöki irodájában tartandó árlejtés határnapján folyó évi szeptember hó 20-ik napjának délelőtti 10 órája tűzetik ki, melyre a vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek addig is a rimaszombati kir. törvényszék elnöki irodájában megtekinthetők, ugyanott az árlejtés napjáig, 50 kros bélyegven irt ajánlatok is elfogadhatók. Rimaszombat, 1886. augusztus 21.

Fornét, kir. tszéki elnök.

A tornallyai járás szolgabirojától.

Pályázati hirdetmény.

1799. sz. — Barna Sándor Lekenyei körjegyző lekötésére folytán üresedésben levő ezen körjegyzői állomás betöltése végett ezennel pályázat hirdettek. — A körhöz 6 kis község tartozik, a körjegyző évi fizetése 400 frt, természetbeni lakás vagy 50 frt házbér, és 50 frt irodaatlány. — Ezen körjegyzői állomásra pályázók felhívotnak, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényüket hivatalomhoz Tornallyára a f. évi szeptember hó 12-ik napjáig bezárólag annyival inkább adják be; mivel a későbbben beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak. A választás Lekenye községben a f. évi szeptember hó 15-én d. e. 10 órakor fog megtartatni.

Kelt Tornallyán, 1886. augusztus hó 14-én.

Szontagh Zoltán, sz. bír.

Piaczi árak: Rimaszombat, 1886. augusztus 30-án tartott orsz. vásár alkalmával a gabonaneműek és kapásnövények következőleg jegyeztettek: mmásanként kektoliterenként

Buza	8.50—7.80	7.10—7.00
Feles	6.20—5.70	4.30—4.20
Rözs	6.20—5.70	4.30—4.20
Árpa	6.20—5.70	3.65—3.55
Zab	5.00—4.90	2.05—1.90
Kukoricza	8.00	5.25—5.00

Felölös szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

5550. sz.

A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a rimaszombati takarékpénztár végrehajtónak Borsos István s neje Torma Borbála végrehajtást szenvedő elleni 350 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő A.-Pokorágy község határában fekvő alsó-pokorágyi 35. sztkben foglalt Borsos István és neje Torma Borbála nevének álló, s őket illető 1/2. urb. telekre az árverést 1544 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlanok az 1886. évi október hó 5-ik napján d. e. 10 órakor A.-Poko-

rágy községben a községi bír. házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 154 frt 40 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1886. augusztus hó 24. napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság. Török, kir. tszéki elnök.

Magyarország leghíresebb s leghíresebb savdúsabb ásvány vize, a

SZOLYVAI

mely savanyúvíz, borral vegyítve, a legkellemebb üdítő italt nyújtja; gyomor- és idegbajokban gyors és kitünő segélyt ad; tüdő-, hörgbántalmaknál, hurgycsöhölyg hurutoknál és járványos betegségek alkalmával kitünő gyógy-szert képez. — mindenkor megrendelhető

MARSALKÓ KÁROLY

munkácsi uradalmi ásványvizbérlnél Nyiregyházán; s kapható jelesb gyógyszerárakban, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben is.

Hirdetmény.

A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a rimaszombati takarékpénztár végrehajtónak Ifj. Szabó András végrehajtást szenvedő elleni 90 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. tszék területén levő Nasztraj község határában fekvő a nasztraji 15. sztkben Ifj. Szabó András nevének álló A. 1—20 sorsz. a. 1/3 urb. telekre, 8. sz. házra és az urb. erdő s legelő illetményre az árverést 1269 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlanok az 1886. évi november hó 8-ik napján d. e. 10 órakor Nasztraj községben a községi bír. házában megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási árban alól is eladatni fognak. — Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 126 frt 90 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kelt Rimaszombatban, 1886. évi augusztus 17. napján. A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Török, kir. tszéki elnök.

Tanulóul

alólirott vaskereskedésében egy jó családból való 13—14 éves vidéki ifju azonnal felvétetik.

Rimaszombat, 1886. aug. 28.

2—*

Stolez Márton.

Árverés.

A Gömörmegyében, Fűrész (Pila) község határában fekvő kincstári felhagyott hámor birtok eladása céljából a nm. m. kir. pénzügyminiszer ur folyó évi július hó 29-éről kelt 43912. sz. magas rendelete folytán ezennel új ből nyilvános árverés hirdettek.

Ezen birtok a következő egy tagban levő területből áll: ház, udvar és kert 2980 négyzetöl, szántóföld 652 négyzetöl, rét 1152 négyzetöl, legelő 63 négyzetöl, erdő 1132 négyzetöl, haszonvehetetlen 865 négyzetöl, összesen 6846 négyzetöl, vagyis 5344 hold.

Az árverés 1886-ik évi szeptember hó 12-én délelőtti 10 órakor fog a tiszolczi m. k. vasgyár hivatal helyiségében megtartatni.

Kikiáltási ár egy előfekvő ajánlat alapján 620 frt, a bánatpénz a kikiáltási árnak 10%-a.

Bővebb felvilágosítást ad az alólirt hivatal.

Magyar kir. vasgyári hivatal.

Tiszolczon (Gömörmegye) 1886. augusztus 10.

GÖRGEY LAJOS.

Utánnomat nem díjazatik.

Haszonbérlet.

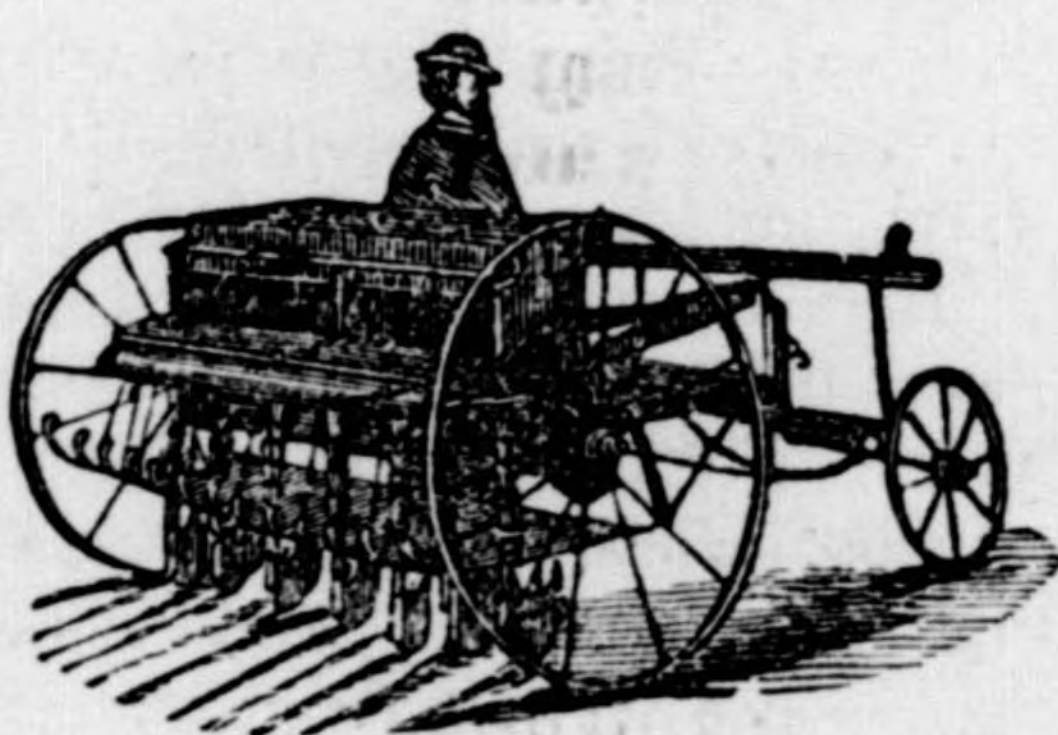
A Pusztamikóházi határban levő tagosított 325 holdat tevő birtok, mely a rimaszombati vasut-állomástól öt negyed órára van, 1887. évi április hó 1-től bérbe kiadó. — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos Bánhid Istvánné Kun-Félegyházán és Samarjay János Pusztamikóházi.

1—3

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntője KASSÁN, Eperjesi-ut 6. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legjobb tapasztalatok szemmel tartásával, szélszerűen s gondosan gyártott, jó hírnevű gépeit, nevezetesen:

Sorvető-gépeket,
Szórvető-gépeket, ekéket, boronákat,
Hengereket, lókapákat,
Tengeri morzsolókat,
Borsajtókat, szőlőzúzókat, továbbá mindenemű
Szivattyukat,
Gőzgépeket és gőzkazánokat,
Szeszgyár-berendezéseket.

Gépeink, eszközeink és egyéb gyártmányainkat készletben tartjuk gyárunkban, bizományi raktárt pedig:

STOLCZ MÁRTON urnál Rimaszombatban.

Gyártmányaink képes árjegyzékét b. kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Makk eladás.

A méltóságos özv. gróf Forgách Gyuláné urnő kokovai birtokához tartozó erdőbeni hizlálásra alkalmas bükkmakk termés vételre ajánltatik. — A venni kívánók sziveskedjenek Kokován az erdészeti tisztségénél jelentkezni.

Hirdetmény.

A feledi részvényes társulat — magtári épülete — folyó évi szeptember hó 22-én a délelőtti órákban, többetigérés utján, örök áron el fog adatni.

Az árverés feltételei alólirtottnál Feleden bővebben megtudhatók.

Feled, 1886. augusztus 31.

LENKEY JÁNOS, társ. jegyző.